

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ТА КООПЕРАЦІЇ НА РОЗВИТОК ТОРГІВЛІ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні загальні тенденції розвитку світового господарства та міжнародної економіки, серед яких можна виділити: глобалізацію, інтернаціоналізацію, постіндустріалізацію, транснаціоналізацію, регіоналізацію та інтеграцію, дають значний поштовх розвитку світогосподарських зв'язків та збільшенню обсягів експортно-імпорتنих операцій. Мова йде не лише про нарощування обсягів продажів товарів, а також про надання більш кваліфікованих послуг, та участі у виробничій кооперації. Маючи спеціалізацію на певних видах продукції, або, навіть, певних галузях економіки, держави зараз можуть нарощувати обсяги власного ВВП та прискорювати економічне зростання цілих регіонів світу.

Без сумніву, саме міжнародні торговельні зв'язки спонукають країни шукати нові і нові технологічні методи удосконалення якості не лише продукції, а й постпродажного обслуговування, з метою збільшення конкурентних переваг своїх економік. Таким чином, можемо стверджувати, що розвиток міжнародної торгівлі та поглиблення участі економік країн у міжнародному поділі праці, значною мірою впливають на розвиток економік країн, на їх науково-дослідні розробки, на підвищення рівня життя населення в цих країнах, а також підвищує світовий рівень ВВП.

Кажучи саме про розвиток торговельних операцій підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, неможливо не згадати про те, що маючи певний рівень спеціалізації, чи налагоджуючи коопераційні відносини з іншими підприємствами, фірми нарощують, тим самим обсяги своїх продажів на закордонних ринках, шляхом посилення власних конкурентних переваг.

Нагадаємо, що міжнародний поділ праці у формі спеціалізації виробництва підприємства спирається на стійке, економічно вигідне виробництво різноманітних видів продукції, що, в свою чергу призводить до взаємовигідного обміну результатами виробництва між країнами в певних кількісних та якісних співвідношеннях.

Як вже зазначалося, розвиток міжнародного поділу праці дуже тісно пов'язаний із розвитком міжнародних торговельних відносин, зокрема із розвитком міжнародної торгівлі. Як зазначають науковці, міжнародна торгівля – центральна ланка складної системи світогосподарських зв'язків, що об'єднує практично всі країни світу в єдину міжнародну економічну систему [5; с. 4].

Рожкова Т. С. (2015) стверджує, що загальними функціональними складовими міжнародної торгівлі товарами є експортно-імпорتنі операції, тобто купівля-продаж товарів, які мають матеріально-речовинну форму, в тих випадках, коли такі товари у з метою їх реалізації перетинають кордони митних територій країн [1]

Виходячи з даних визначень та наукових думок економістів, можемо стверджувати, що саме розвиток спеціалізації підприємства на певних видах продукції, виробництво яких є найбільш ефективним, дає потужний поштовх розвитку торговельних операцій цього підприємства. Зазначимо, що перш за все спеціалізація виробництва має безпосередній вплив на загальні форми здійснення міжнародних торговельних операцій (таблиця 1.)

Таблиця 1

Класифікація основних форм здійснення міжнародних торговельних операцій

Ознаки класифікації	Характер торговельних операцій
За предметом	- торгівля товарами; - торгівля послугами; - торгівля результатами творчої діяльності.
За специфікою взаємодії	- традиційна торгівля; - зустрічна торгівля.
За специфікою регулювання	- звичайна торгівля; - за умов найбільшого сприяння; - преференційна; - дискримінаційна.

Примітка: складено автором на основі (Рожкова, 2015; Базилевич, 2014; Задоля, 2012).

Щодо впливу на торгівлю підприємств кооперації виробництва, то тут, неможливо не звернути, перш за все увагу на визначенні самого поняття міжнародна кооперація виробництва (МКВ), а саме МКВ – це форма організації спільного або взаємоузгодженого виробництва, в якому приймають участь дві та більше країн (Базилевич В.Д., 2014). Також науковці зазначають, що міжнародна виробнича кооперація об'єднує ресурси виробництва в єдиному організаційно-технологічному процесі. Здійснення такого процесу у міжнародному масштабі передбачає укладання відповідних контрактів та угод, котрі регламентують виробничо-технічні та торгово-економічні питання, а також вироблення адекватних форм і методів співробітництва.

Розглянути класифікацію основних форм прояву міжнародної кооперації виробництва можна більш детально у таблиці 2.

Класифікація форм міжнародної кооперації виробництва

Принципи класифікації	Характер кооперації
За видами	Виробнича, науково-технічна, в області проектування і будівництва об'єктів, у сферах збуту, надання послуг та ін
За стадіями	Передвиробничу, виробнича, комерційна
За структурою зв'язків між учасниками	Міжфірмова і внутріфірмова
За кількістю учасників	Двох-і багатостороння
За формами організації	Підрядна , спільне виробництво, спільні підприємства , договірна
За територіальним охопленням	Між двома і більше країнами, регіональна, міжрегіональна і всесвітня

Примітка: складено автором на основі: (Базилевич, 2014; Задоя, 2012).

Приймаючи активну участь в будь-якій із зазначених форм міжнародної кооперації виробництва, підприємства мають можливість нарощувати обсяги продажів своїх товарів чи послуг на закордонні ринки та якомога ефективніше організувати сам процес виробництва цих товарів.

Як висновок можемо зазначити основні особливості розвитку міжнародної торгівлі підприємств на сучасному етапі та основні чинники впливу на ці особливості:

- поглиблення міжнародного поділу праці;
- інтернаціоналізація та глобалізація виробництва;
- транснаціональна конкуренція, яка сприяє створенню нових галузей економіки, та підприємств цих нових галузей;
- лібералізація міжнародної торгівлі;
- активна діяльність транснаціональних компаній на світовому ринку;
- збільшення масштабів прямих зарубіжних інвестицій, що сприяють зміцненню експортного потенціалу підприємств;
- розвиток процесів торгово-економічної інтеграції;
- усунення регіональних бар'єрів, формування зон вільної торгівлі, спільних ринків і т.ін., що сприяє нарощуванню експортно-імпортних операцій підприємств.

Список використаної літератури:

1. Рожкова Т. С. Міжнародна торгівля: підручник. Київ: «КиМУ». 2015. 665 с.
2. Задоя А.О. Міжнародна економіка: підручник. Київ: «ЦУЛ». 2012. 416 с.
3. Економічна теорія: Політекономія: підручник. за ред. В.Д. Базилевича. Київ: «Знання». 2014. 710 с
4. Рожкова Т.С. Міжнародна торгівля: підручник. Київ: КиМУ. 2015. 665 с.
5. Єріна І.В. Міжнародна торгівля послугами: тенденції розвитку і структура українського ринку. Статистика України. № 4. 2012. С. 39-44